

LISA 2

KINNITATUD

SA Eesti Teadusagentuur juhatuse 25.01.2024

käskkirjaga nr 1.1-4/24/25

Eestist välisriiki mineva järeldoktorigrandi taotluste hindamise juhend

1. Reguleerimisala

- 1.1. Käesoleva hindamisjuhendiga kehtestatakse „Järeldoktorigrandi tingimuste ja korra“ alusel esitatavate taotluste hindamise kriteeriumid ning hindamise ja paremusjärjestuse moodustamise põhimõtted.
- 1.2. Käesolevas juhendis reguleerimata küsimustes on Sihtasutusel Eesti Teadusagentuur (edaspidi *teadusagentuur*) õigus langetada kaalutletud otsuseid, kaasates vajadusel eksperte.

2. Taotluste hindamine

- 2.1. Granditaotluste hindamine toimub Eesti Teadusinfosüsteemis (edaspidi ETIS).
- 2.2. Kõiki taotlusi hinnatakse samade kriteeriumide alusel ning tuginedes samadele menetlusreeglitele, et tagada kõikide taotluste võrdne kohtlemine.
- 2.3. Taotluste valdkondadeülese rahastusjärjestuse moodustamisel arvestatakse kogu asjakohast teavet ja võrreldakse taotlusi vastava (alam)valdkonna pingerea kontekstis. Ekspertikomisjon ja hindamisnõukogu võivad taotluste hindamisel kasutada taustamaterjalina juhendaja bibliomeetriliste näitajate ülevaadet.
- 2.4. Taotluste hindamise protseduur on järgmine:
 - 2.4.1. Menetlus ekspertikomisjonis:
 - 2.4.1.1. Iga taotlust hindavad vähemalt kolm sõltumatut eksperti, kellest üks on vastutav ekspert. Vähemalt kaks eksperti, sh vastutav ekspert on ekspertikomisjoni liikmed. Vastutav ekspert koostab koostöös ekspertide ja nende antud hinnangutele tuginedes igale taotlusele esialgse lõpphinnangu.
 - 2.4.1.2. Ekspertikomisjon kinnitab esialgse lõpphinnangu ja taotluste valdkondlikud paremusjärjestused ning koostab taotluste esialgse rahastusjärjestuse.
 - 2.4.1.3. Esialgne lõpphinnang esitatakse ära kuulamiseks taotlejale ja asutusele.
 - 2.4.2. Menetlus hindamisnõukogus:
 - 2.4.2.1. Hindamisnõukogu vaatab läbi ära kuulamise tulemused, kinnitab igale taotlusele lõpphinnangu, kinnitab taotluste rahastusjärjestuse ning suunab taotlused hindamiseks teaduseetika ja andmehalduse ekspertikomisjoni.
 - 2.4.2.2. Teaduseetika ja andmehalduse ekspertikomisjoni suunatakse taotlused, mille kohta saab taotlusvooruks eraldatud rahaliste vahendite mahtu arvestades teha rahastamissetpaneku ja vähemalt kolm rahastusjärjestuses järgmist taotlust.
 - 2.4.2.3. Seejärel teeb hindamisnõukogu teadusagentuuri juhatusele ettepanekud taotluste rahuldamise või mitterahuldamise kohta.
 - 2.4.3. Menetlus teaduseetika ja andmehalduse ekspertikomisjonis:
 - 2.4.3.1. Komisjon annab hinnangu teaduseetika ja teadusandmete haldamise kriteeriumile.
 - 2.4.3.2. Komisjonil on õigus hindamise käigus küsida taotluse esitajalt selgitusi ja täiendavaid andmeid.

2.4.3.3. Komisjon võib oma hinnangus anda soovitusi või teha ettepanekuid teaduseetika ja/või andmete haldamisega seotud projekti tegevuste paremaks korraldamiseks või teha hindamiskoogule ettepanek seada tingimused, mida projekti juht ja asutus on kohustatud grandil saamisel täitma.

3. Hindamiskriteeriumid ja hindamiskaala

3.1. Hindamiskriteeriumid

Taotluste hindamisel tuleb lähtuda järgmistest hindamiskriteeriumidest ning hindeid tuleb põhjendada. Põhjenduses tuleb juhinduda alakriteeriumidest. Igas hindamiskriteeriumis antud hinnangus võib ära märkida ka teised tähelepanekud.

Kriteerium	Alakriteeriumid	Hindeskaala
1. Uurimisprojekti teaduslik põhjendus ja teostatavus	<p>Kriteeriumis hinnatakse uurimisprojekti teaduslikku põhjendatust ja uurimisprojekti teostatavust, eesmärkide selgust, tööplaani põhjendatust, riskianalüüsi ja riskide maandamise meetmeid, kasutatavaid meetodeid ja ressursse, juhindudes järgmistest küsimustest:</p> <p>1.1. Kuivõrd selge ja põhjendatud on projekti eesmärk?</p> <p>1.2. Kui hästi ja selgelt on taotlus teaduslikult põhjendatud, sh kui täpselt on selles määratletud uurimisküsimused ja/või (v.a põhjendatud erandjuhtudel) hüpoteesid?</p> <p>1.3. Kui sobivad ja põhjendatud on kavandatud uurimismeetodid?</p> <p>1.4. Kui läbimõeldud ja eesmärgipärane on tööplan, sh kui põhjendatud ja sobiv on uurimisprojekti täitmise koht (kas uurimisprojekti viiakse ellu täielikult koostöösasutuse juures või osaliselt Eestis)?</p> <p>1.5. Kui hästi on teadvustatud võimalikke teaduslikke või metodoloogilisi probleeme ning kirjeldatud riskide maandamise meetmeid ja varuplaani?</p> <p>1.6. Kui konkreetselt ja asjakohaselt on selgitatud uurimisprojekti teostatavust ning põhjendatud vajaminevaid ressursse?</p>	1 kuni 5
2. Taotleja kvalifikatsioon	<p>Kriteeriumis hinnatakse taotleja kvalifikatsiooni, juhindudes järgmistest küsimustest:</p> <p>2.1. Milline on taotleja senine teadustöö kogemus ja tulemuste tase, sh (rahvusvahelises) koostöös ja/või uurimisprojektides osalemine, publikatsioonide arv ja tase, konverentsidel osalemine, omandatud oskused ja teised teadustööga seotud tegevused?</p> <p>2.2. Kui sobiv on taotleja teaduslik pädevus ja senine kogemus kavandatud projekti edukaks elluviimiseks?</p>	1 kuni 5
3. Juhendaja kvalifikatsioon	<p>Kriteeriumis hinnatakse juhendaja kvalifikatsiooni, lähtudes järgmistest küsimustest:</p>	1 kuni 5

	<p>3.1. Milline on juhendaja viimase 10 aasta teadustöö ja -tulemuste fookus ja tase, sh tema publikatsioonide arv ja tase, doktorantide ja järel doktorite juhendamise kogemus; riiklike ja/või rahvusvaheliste TA projektide juhtimise ja/või nendes osalemise kogemus ning teised teadustööga seotud tegevused?</p> <p>3.2. Kui sobiv on selle projekti toetamiseks juhendaja teaduslik kvalifikatsioon ning kogemus järel doktorite ja doktorantide juhendamisel?</p>	
<p>4. Uurimisprojekti olulisus, sh olulisus Eestile</p>	<p>Kriteeriumis hinnatakse uurimisprojekti olulisust, sealhulgas olulisust Eestile</p> <p>4.1. Kui konkreetselt ja asjakohaselt on taotluses kirjeldatud projekti teaduslikku olulisust, arvestades uurimissuuna ja -teema spetsiifikat?</p> <p>4.2. Kui selgelt on määratletud, kus ja kuidas on võimalik projekti tulemusena saadud uusi oskusi ja teadmisi kasutada, sh edasises uurimistöös?</p> <p>4.3. Kui konkreetselt ja asjakohaselt on taotluses kirjeldatud projekti teadusvälist olulisust, sh olulisust Eestile (arvestades uurimissuuna ja -teema spetsiifikat)?</p> <p>4.4. Kui hästi on taotleja kavandanud projektis tegevusi oma edasise teadlaskarjääri arendamiseks (erialaste ja ülekantavate pädevuste arendamine, koolitused, juhendamine jne)?</p> <p>4.5. Kui hästi on kavandatud ja läbi mõeldud uurimistöö tutvustamisega seotud tegevused (uurimistöö tulemuste levitamine avalikkuses väljaspool teadusringkondi)?</p>	1 kuni 5
<p>5. Teaduseetika, sh uurimisprojekti elluviimisega kaasnevad võimalikud eetilised riskid</p> <p><i>Seda kriteeriumi hindab ainult teaduseetika ja andmehalduse komisjon.</i></p>	<p>5.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt hinnatud ja kirjeldatud seda, kas projektis tõstatuvad teaduseetika küsimused (nt inimeste osaluse ja loomadega seotud küsimused; soolise, vanuselise, kultuurilise jmt mitmekesisuse küsimused; poliitilised, usulised, ühiskondlikud, ajaloolised ja teised tundlikud teemad; loodusliku mitmekesisuse säilitamine, keskkonnaalne sekkumine jne)?</p> <p>5.2. Kas taotluses on kirjeldatud tegevuskava, millest juhendatakse teaduseetika juriidiliste nõuete tagamisel (nt eetikakomitee kooskõlastus, konkreetsed uuringuprotokollid jne) ja selgitatud, kuidas neid nõudeid projekti jooksul täidetakse?</p> <p>5.3. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt käsitletud võimalikke teaduseetikaga seotud riske, mis võivad projekti jooksul tekkida (nt tõendid ja autorsuse küsimused, andmete ja intellektuaalomandi omandiõigus jne)?</p>	Sobiv või sobiv tingimusega

<p>6. Teadusandmete haldamine</p> <p><i>Seda kriteeriumi hindab ainult teaduseetika ja andmehalduse komisjon.</i></p>	<p>6.1. Kas taotluses on piisavalt, hoolikalt ja asjakohaselt kirjeldatud teadusandmete haldamisega seotud küsimusi, sh andmete kogumist, dokumenteerimist, säilitamist ja varundamist, avaandmete reegleid, repositooriumi valikut jne?</p> <p>6.2. Kas taotluses on kirjeldatud tegevuskava, millest juhendatakse andmehalduse juriidiliste nõuete tagamisel (nt tundlike andmete kogumine, haldamine, säilitamine ja hävitamine; valdkonnaspetsiifilised andmekaitse nõuded jne) ja selgitatud, kuidas neid nõudeid projekti jooksul täidetakse?</p>	<p>Sobiv või sobiv tingimusega</p>
--	---	------------------------------------

3.2. Hindamisskaalad ja lõpliku punktisumma kujunemine

3.2.1.1., 2., 3. ja 4. kriteeriumi hindamisel kasutatakse üheksaastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Suurepärase (5);
- Väga hea-suurepärase (4,5);
- Väga hea (4);
- Hea-väga hea (3,5);
- Hea (3);
- Rahuldav-hea (2,5);
- Rahuldav (2);
- Mitterahuldav-rahuldav (1,5);
- Mitterahuldav (1).

3.2.2.5. ja 6. kriteeriumi hindamisel kasutatakse kaheastmelist eristavat hindamisskaalat:

- Sobiv;
- Sobiv tingimusega.

3.2.3. Hinnete tõlgendus 1., 2., 3. ja 4. kriteeriumis:

- Mitterahuldav (1) – taotluses on hindamiskriteeriumide mitmeid aspekte käsitletud ebapiisavalt ja/või selles on arvukalt nõrkusi.
- Rahuldav (2) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik aspekte käsitletud väga üldiselt ning selles esineb märkimisväärseid nõrkusi. Taotluse parandamiseks oleks vaja olulisi muudatusi ja täpsustusi.
- Hea (3) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik olulisi aspekte käsitletud hästi, ent esineb mitmeid puudusi. Mitmed olulised aspektid vajaks põhjalikumalt ja selgemalt käsitlemist. Korralik, ent mitmete küsitavustega uurimisprojekt.
- Väga hea (4) – taotluses on hindamiskriteeriumide enamik olulisi aspekte käsitletud väga hästi ning võib esineda vaid üksikuid puudusi või küsitavusi. Soovitavad oleksid vähesed muudatused ja täpsustused.
- Suurepärase (5) – taotlus on silmapaistvalt hästi koostatud ning vastab hindamiskriteeriumide kõikidele alakriteeriumidele parimal võimalikul moel. Erakordselt tugev taotlus kõigis selle aspektides. Suurepärase hinne on erakordne ning vajab sellisena eraldi põhjendamist.

3.2.4. Hinnete tõlgendus 5. ja 6. kriteeriumis:

- Sobiv – puudusi ei esine; esineb mõningaid puudusi või küsitavusi; teaduseetika ja/või andmete haldamisega seotud projekti tegevuste paremaks korraldamiseks võib komisjon anda soovitusi või teha ettepanekuid.
- Sobiv tingimusega – esineb olulisi puudusi teaduseetika ja/või -andmete haldamisega, tagamaks projekti elluviimise kooskõla teaduseetika ja/või andmete haldamise nõuetega, seab komisjon tingimused, mida projekti juht ja asutus on kohustatud grandil saamisel täitma.

3.2.5. Lõpliku punktisumma saamiseks summeeritakse kriteeriumide hinded. Kriteeriumi 3 (Juhendaja kvalifikatsioon) punktiarvestuses rakendatakse koefitsienti 0,8. Lõplik punktisumma võib olla 3,8 kuni 19 punkti.

3.3. Lävend

3.3.1. Kriteeriumide 1, 2, 3 ja 4 kvalifitseerumislävend on enne koefitsiendi rakendamist 3 punkti (hea). Kui taotlus jääb alla kvalifitseerumislävendi, ei kvalifitseeru see rahastamisele ja taotlejal ei pruugi olla võimalik järgmises taotlusvoorus taotlust esitada.

3.3.2. Juhul kui taotluse lõplik punktisumma jääb alla 80% maksimaalsest võimalikust lõplikust punktisummast ehk taotlus saab vähem kui 15,2 punkti, jäetakse taotlus rahuldamata.

4. Paremuse- ja rahastusjärjestuse moodustamise alused järel doktoritoetuste eksperdikomisjonis

- 4.1. Taotlused seatakse esmalt teadus- ja arendustegevuse valdkonniti paremusjärjestusse taotlusele antud punktide kogusumma alusel. Taotluseid, mis jäävad alla kvalifitseerumislävendi või mille lõplik punktisumma on väiksem kui 15,2 punkti, paremusjärjestusse ei seata.
- 4.2. Võrdse punktisummaga taotlused seatakse paremusjärjestusse, kasutades järgnevaid kriteeriume:
 - 4.2.1. võrdse punktisummaga taotlused seatakse paremusjärjestusse vastavalt hindamiskriteeriumides antud hinnetele, lähtudes hindamiskriteeriumide järjekorrast 1, 2, 3, 4;
 - 4.2.2. taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktis 4.2.1 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades taotlusi, milles on taotleja temast paremusjärjestuses eespool olevate taotlejate seas vähem esindatud soo esindaja.
 - 4.2.3. taotlused, mis jäävad võrdsele positsioonile pärast punktides 4.2.1 ja 4.2.2 kirjeldatud tegevust, seatakse paremusjärjestusse, eelistades taotlusi, mille (alam)valdkond on paremusjärjestuses eespool olevate taotluste seas vähem esindatud.
- 4.3. Pärast punktides 4.1 ja 4.2 nimetatud tegevusi seatakse taotlused valdkondadeülesesse rahastusjärjestusse, lähtudes järgmistest põhimõtetest:
 - 4.3.1. Iga valdkonna paremusjärjestuses esimesel kohal olevad taotlused jagavad võrdselt esimest kohta.
 - 4.3.2. Rahastusjärjestuses järgmiste kohtade määramisel lähtutakse punktides 4.1. ja 4.2 välja toodud põhimõtetest.